

Plan för räddningsinsats för Sevesoföretag inom Räddningstjänsten Örnsköldsviks insatsområde

Denna plan är upprättad som en följd av Sevesolagstiftningen, implementerad i svensk lagstiftning genom "Lagen (SFS:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor". Till denna lag finns även förordningen (SFS 1999:381) samt föreskrift (MSBFS 2015:8) knuten. Där i anges bland annat att kommunen är skyldig att upprätta en plan för räddningsinsats för de verksamheter som omfattas av krav på en säkerhetsrapport, vilket innebär verksamheter som omfattas av den högre kravnivån i denna lagstiftning.

Planen är sammanställd av Räddningstjänsten Örnsköldsvik i samverkan med berörda verksamheter.

Dokumentnamn Plan för räddningsinsats för Sevesoföretag inom Räddningstjänsten Örnsköldsviks insatsområde		Dokumentägare Johannes Wedin	Beslutad/antagen 2016-08-16	Beslutad av Räddningschef Johannes Wedin	Version
Dokument ID	Dokumentansv. Johannes Wedin	Kvalitetssäkring Håkan Wiberg	Reviderad 2021-05-17	Tidigare versioner 2016-08-16 2019-09-26	

Innehåll

Bakgrund.....	3
Syfte.....	3
Lagstiftning.....	3
Målsättning och förmåga.....	3
Resurser.....	4
Ledningsförmåga.....	4
Samverkan.....	4
Vägledande dokument.....	5
Kommunikationssystem.....	5
Varning och information till allmänheten.....	5
Övningar.....	5
Aditya Birla.....	6
Sekab Biofuels & Chemiclas AB.....	8
Nouryon Functional Chemicals AB.....	10
Metsä Board Sverige AB.....	12
Kemira Kemi AB.....	14
Almer Oil & Chemicals Storages AB.....	16
Allmänheten.....	18
Räddningsinsats.....	19
Kontaktvägar.....	20

Bakgrund

Enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (SFS 1999:381) ska kommunen redovisa kommunens plan för räddningsinsats. I och med detta dokument redovisas kommunens plan för räddningsinsats för berörda anläggningar inom Räddningstjänsten Örnsköldsvik geografiska ansvarsområde.

De verksamheter som berörs av lagstiftningen är Metsä Board Sverige AB, Kemira båda lokaliserade i Husum, samt Nouryon Functional Chemicals AB, Sekab Biofuels & Chemicals AB, Aditya Birla och Almer Oil & Chemical Storages AB är lokaliserade inom området Domsjö fabriksområde som ligger i centrala Örnsköldsvik. För Domsjö fabriksområde arbetar företagen med att ta fram en mer detaljerad insatsplan över det gemensamma industriområdet.

Syfte

Genom att i förväg planera för tänkbara insatser vid särskilt riskfyllda verksamheter ska effektivare räddningsinsatser kunna genomföras.

Lagstiftning

Lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor kallas ofta "Sevesolagen" efter en stad i Italien där en stor olycka inträffade 1976. Till lagen finns även en förordning (2015:236) samt föreskrift (MSBFS 2015:8) knutet. Lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor är uppdelad i två olika kravnivåer. För verksamheter som omfattas av "Sevesolagstiftningens" högre kravnivå ska kommunen ta fram en plan för räddningsinsatser. Anläggningar som omfattas av Sevesolagstiftningen benämns i detta dokument som Sevesoanläggning. Kommunen har även en skyldighet att tillhandahålla information till allmänheten för dessa anläggningar. Anläggningarna enligt den högre nivån ska bl. a. ta fram säkerhetsrapporter som beskriver de risker som verksamheten medför.

Mer detaljerade regler för kommunens plan för räddningsinsats återfinns i 4–6 §§ Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (MSBFS 2015:8).

Enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) klassas samtliga Sevesoanläggningar även som farliga verksamheter. De specifika krav som gäller för farlig verksamhet finns i 2 kap 4–5 §§ LSO samt i 3–4 §§ i förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO). Mer detaljerade krav avseende farlig verksamhet återfinns i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps allmänna råd om skyldigheter vid farlig verksamhet (MSBFS 2014:2).

Ansvar för att verksamheten uppfyller gällande bestämmelser i lag, förordning och föreskrifter är verksamhetsutövarens. För den operativa tillsynen enligt Sevesolagen ansvarar länsstyrelsen. Planens funktion och ändamålsenlighet ska säkerställas genom övning. Övningar ska planeras i samarbete med verksamhetsutövaren och ska stå i proportion till verksamhetens omfattning och de risker som verksamheten har enligt 6§ MSBFS 2015:8.

Målsättning och förmåga

Räddningstjänsten Örnsköldsvik ska i ett initialskede aktivt värdera/bedöma händelsens behov och därefter tilldela resurser. Den första bedömningen sker på SOS centralen. Räddningstjänsten Örnsköldsvik ska hantera en olycka och agera utifrån professionella värderingar och ett professionellt handlande. Räddningstjänsten Örnsköldsviks verksamhet ska innebära minsta möjliga påverkan på miljön.

Totala förmågan att hantera en olycka kan skildras genom att beskriva resursernas kunnande, ledningssystem och strategi för att optimalt fördela resurser, kunskap efter hjälpbehov och beredskapsbehov.

Resurser

Resurserna inom Räddningstjänsten Örnsköldsvik delas in i enheter med olika typer av förmåga.

Ledningsenhet: samordnar övriga taktiska enheter, utövar insatsledning och samverkar i förekommande fall med andra intressenter i insatserna.

Släck-/räddningsenhet: är dimensionerade och utrustade att enskilt eller i samverkan med andra enheter släcka bränder, hantera trafikolyckor och kemikalieolyckor samt att hantera andra händelser där ett hjälpbehov finns.

Höjdenhet: utrymning/livräddning och arbete på höjd.

Vattenenhet: vattentransport och vattenförsörjning.

Sjöresurs: båt för person- och materialtransporter för insatser på öar och i vatten.

MSB har en nationell kemresurs som är stationerad i Kramfors. Vid en händelse bemannas denna resurs med personal från Höga kustens Ådalens räddningstjänstförbund. Beställning av kemresursen sker genom kontakt med MSB:s TIB.

Ledningsförmåga

Människors hjälpbehov vid olycksskeenden är utgångspunkten och därmed styrande för hjälpinsatser och ansvarsfördelning. Ledningen av räddningstjänsten bygger på de generella ledningsprinciper som beskriver ledning i ledningsnivåer och geografi, d v s var ledning utövas bäst utifrån händelse.

Samverkan

Samverkan i Västernorrland ger bättre uthållighet över tid vid en eller flera insatser. Vid en storskalig kemikalieolycka krävs stora personella och materiella resurser.

Räddningstjänsten Örnsköldsvik har en ledningssamverkan med övriga räddningstjänstorganisationer i länet. Denna samverkan ökar täckningsgraden och resurskapaciteten. Detta medför att närmaste räddningsresurs responderar på en olycka oavsett i vilken kommun den tillhör och ger därmed invånarna snabbare hjälp. Överenskommelsen ger även ökad möjlighet till hjälp med stabs- och ledningsstöd på skadeplats.

I regionen finns en samsyn för händelser med farliga ämnen som bygger på ett likartat arbetssätt och kunskapsnivå gällande hantering av olyckor med farliga ämnen.

De stora oljebolagen i Sverige äger gemensamt storskalig släckutrustning (SMC). En modul finns placerad i Sundsvall och består bland annat av pump, skumvätska, skumkanon och brandslang.

Även för oönskade händelser där den drabbade inte är delägare i SMC kan denna resurs nyttjas genom avtal.

Vid en räddningsinsats kan en räddningsledare begära hjälp från annan myndighet/organisation som t.ex. kustbevakningen, hemvärnet, sjöfartsverket etc.

Kommunens krisledning kan vid behov aktiveras vid större olyckor eller extraordinära händelser.

Vägledande dokument

För att bedriva en effektiv räddningstjänstverksamhet där kommuninnevånare och besökare av kommunen i alla lägen sätts i fokus krävs erfarenhet, nytänkande och ifrågasättande.

Räddningstjänsten har utfört en riskinventering i kommunen som ligger till grund för allt arbete som sker. Som stöd finns ett antal dokument som styr verksamheten inom räddningstjänsten i enlighet uppsatta mål. Dessa dokument finns i form av handlingsprogram enligt lag om skydd mot olyckor, riskanalys, verksamhetsplan, interna instruktioner och samverkansavtal. Även Sevesoanläggningarna har olika styrande dokument som t.ex säkerhetsrapporter, riskanalyser, beredskapsplaner samt intern plan för räddningsinsatser.

Kommunikationssystem

Samverkan på skadeplats sker genom ett gemensamt radiosystem för kommunikation (RAKEL) som möjliggör kommunikation mellan involverade organisationer i händelse av olycka.

Varning och information till allmänheten

Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA), är ett varningssystem som används vid olyckor och allvarliga händelser, vid svåra störningar i viktiga samhällsfunktioner och vid krishantering i samband med extraordinära händelser. Det finns två nivåer på meddelanden: varning och information. Varningsmeddelande sänds genast när det är omedelbar risk för skada på liv, hälsa, egendom eller i miljön. Informationsmeddelande sänds utan krav på omedelbarhet för att förebygga eller begränsa skador på liv, hälsa, egendom eller i miljön. Beslut om aktivering av VMA initieras av räddningsledaren.

Övningar

Övningar genomförs i samverkan med företagen för att säkerhetsställa planernas funktion. En större insatsövning eller ett ledningsspel tillsammans med personal på aktuellt företaget skall genomföras minst vart tredje år. Övningarna fastslås årligen i en särskild övningsplan.

Aditya Birla

I verksamhetens detaljerade insatsplan finns information om anläggningen och de ämnen som hanteras. Vidare finns ritningar och beskrivningar för hur företaget har förberett för en eventuell räddningsinsats.

Geografiskt läge

I områdesplan antagen av Örnsköldsviks kommun 1979-05-21 upptas området som industrimark. Ingen annan användning planeras. Av översiktsplanen framgår att två skyddszoner omger industriområdet. Zonerna utgör en sammanvägning av miljö- och säkerhetsrisker kring verksamheterna med beaktande av den befintliga bebyggelsen. Området begränsas mot samhället av ett taggtrådsföreställt industristaket. Den omgivande marken är kuperad.

I nordlig riktning längst in i Örnsköldsviksfjärden ligger de centrala delarna av Örnsköldsviks stad. I östlig riktning finns tätorterna Järved och Bonäset. Tätorterna Sund, Gene och Skidsta finns i sydlig riktning och i västlig riktning finns tätorterna Hörnett och Svedjeholmen. Avståndet till närmaste bebyggelse är ca 400 m.

Verksamhet

Aditya Birla är ett bioraffinaderi som tillverkar specialcellulosa, etanol och lignosulfonat. I fabriken processer finns kemikalier som ammoniak och svaveldioxid, dessa båda är kondenserade gaser och klassas som giftiga. Ammoniak transporteras på järnväg medan de övriga kemikalierna transporteras på väg med tankbil.

Följande ämnen utgör grund för klassning av anläggningen:

- Ammoniak: Kondenserad gas, brandfarlig och giftig
- Svaveldioxid: Kondenserad gas, brandfarlig och giftig
- Väteperoxid: Oxiderande och frätande
- Natriumhydroxid: Frätande

Risker

Risker som har identifierats i anläggningens riskanalys är:

- Brand utan utveckling av giftiga ämnen.
- Brand med utveckling av giftiga ämnen.
- Utsläpp av giftiga ämnen utan brand.

En brand som påverkar de giftiga eller miljöfarliga produkterna kan i sin tur leda till utsläpp av brandgaser med giftigt innehåll samt förorenat släckvatten.

Räddningsinsats

Aditya Birla har en egen räddningsorganisation även kallad Räddningsgruppen. Räddningsgruppens förmåga är att i ett inledande skede av en olycka, kunna begränsa skadan genom att stoppa ev. utflöden via enklare insatser, spärra av och utrymma riskområden, varna, genomföra enklare släckinsatser, vidta förberedande åtgärder för räddningstjänstens insats samt ge räddningstjänsten vägvisning inom industriområdet.

Räddningsgruppen har förmågan att utföra enklare kemdykning med måttlig fysisk belastning. Det betyder att den interna Räddningsgruppen inte har samma förmåga som den kommunala Räddningstjänsten.

Räddningstjänsten har förmåga att efter framkomst till skadeplatsen påbörja livräddande insats alternativt begränsande skadeavhjälpande åtgärder vid händelse av insats tills förstärkande enheter anländer. Därefter har räddningstjänsten förmåga att leda och genomföra fortsatt insats som avser att hantera utflöde av kemikalier, begränsning av brandspridning och brandsläckning med skum. Hanteringen av skadeavhjälpande åtgärder sker i samverkan med samverkande organisationer och företagsledningen för Aditya Birla.

Aditya Birla har ett antal tekniska skyddsåtgärder, t.ex tryckavlastning, invallningar, sprinkler och automatiska brandlarm.

Vattenförsörjning sker från brandposter i området samt vid behov utav mobila vattenpumpar. Möjlighet att omhänderta förorenat släckvatten finns i invallningar inom anläggningen. Miljöenheten och Kommunens kommunala vattenbolag (MIVA) larmas med automatik vid utsläpp av farligt ämne.

Samverkan

Företagets organisation är i möjligaste mån anpassad för att passa räddningstjänstens lednings- och stabsorganisation. Vid en större händelse upprättas ledningsplats där representanter från verksamheten, MIVA, miljöförvaltningen, polis och sjukvård kan samverka.

Företaget har tecknat avtal med andra företag för exempelvis omhändertagande av kemikalier, brandfarlig vara och släckvatten.

Varning och information till allmänheten

Aditya Birla fabriker har tagit fram en folder med information om företagets verksamhet och tillvägagångssätt vid varning. Foldern distribuerats av kommunen via hemsidan.

Företaget har rutiner för hur allmänheten ska varnas vid en eventuell olycka. Först och främst kan varning av allmänheten ske med hjälp av räddningstjänsten som aktiverar samhällets varningssignal "Viktigt meddelande".

Underrättelser till myndigheter i annan stat

En eventuell olycka på anläggningarna har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

Kontaktvägar

Uppdaterade kontaktvägar gentemot Aditya Birla ska alltid finnas på SOS centralen. Aditya Birla har en beredskapsplan för nödläge.

Detaljinformation

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen tillhandahålls på plats av företaget i särskild iordningställda planer.

Sekab Biofuels & Chemicals AB

I verksamhetens detaljerade insatsplan finns information om anläggningen och de ämnen som hanteras. Vidare finns ritningar och beskrivningar för hur företaget har förberett för en eventuell räddningsinsats.

Geografiskt läge

Området begränsas mot samhället av ett taggtrådsföretsett industristaket. Den omgivande marken är kuperad.

I nordlig riktning längst in i Örnsköldsviksfjärden ligger de centrala delarna av Örnsköldsviks stad. I östlig riktning finns tätorterna Järved och Bonäset. Tätorterna Sund, Gene och Skidsta finns i sydlig riktning och i västlig riktning finns tätorterna Hörnett och Svedjeholmen. Avståndet till närmaste bebyggelse är ca 400 m.

Verksamhet

Sekab Biofuels & Chemicals AB producerar kemiska produkter baserade på etanol. Genom olika reaktionssteg och destillationer tillverkas acetaldehyd, ättiksyra och etylacetat. Dessutom tillverkas bioetanolbaserade fordonsbränslen samt etanol för olika tekniska ändamål.

Följande ämnen utgör grund för klassning av anläggningen:

- Acetaldehyd: Brandfarlig
- Ättiksyra: Brandfarlig och frätande
- Etylacetat: Brandfarlig
- Bioetanolbaserade fordonsbränslen: Brandfarlig
- Etanol: Brandfarlig

Risker

Risker som identifierats i anläggningens riskanalys är:

- Brand med utveckling utan giftiga ämnen
- Utsläpp av brandfarliga ämnen utan brand.
- Cisternläckage av brandfarliga ämnen.
- Cisternläckage av frätande ämnen.

Organisatoriska åtgärder (rutiner och instruktioner) samt tekniska åtgärder (invallningar och larmsystem) har vidtagits.

Räddningsinsats

Räddningstjänsten har förmåga att efter framkomst till skadeplatsen påbörja livräddande insats alternativt begränsande skadeavhjälpare åtgärder vid händelse av insats tills förstärkande enheter anländer. Därefter har räddningstjänsten förmåga att leda och genomföra fortsatt insats som avser att hantera utflöde av kemikalier, begränsning av brandspridning och brandsläckning med skum. Hanteringen av skadeavhjälpare åtgärder sker i samverkan med samverkande organisationer och företagsledningen för Sekab Biofuels & Chemicals AB.

Sekab Biofuels & Chemicals AB har ett antal tekniska skyddsåtgärder, t.ex tryckavlastning, invallningar, sprinkler och automatiska brandlarm.

Vattenförsörjning sker från brandposter i området samt vid behov utav mobila vattenpumpar. Möjlighet att omhänderta förorenat släckvatten finns i invallningar inom anläggningen. Miljöenheten och Kommunens kommunala vattenbolag (MIVA) larmas med automatik vid utsläpp av farligt ämne.

Samverkan

Företagets organisation är i möjligaste mån anpassad för att passa räddningstjänstens lednings- och stabsorganisation. Vid en större händelse upprättas ledningsplats där representanter från verksamheten, MIVA, miljöenheten polis och sjukvård kan samverka.

Företaget har tecknat avtal med andra företag för exempelvis omhändertagande av kemikalier, brandfarlig vara och släckvatten.

Varning och information till allmänheten

Sekab Biofuels & Chemicals AB har tillsammans med Aditya Birla och Nouryon upprättat information till allmänheten om Domsjö industriområde. Informationen finns publicerad på Örnsköldsviks kommuns hemsida samt på Sekabs hemsida.

Företaget har rutiner för hur allmänheten ska varnas vid en eventuell olycka. Förberedda fax finns för att varna omkringliggande verksamheter. Först och främst kan varning av allmänheten ske med hjälp av räddningstjänsten som aktiverar samhällets varningssignal "Viktigt meddelande".

Underrättelser till myndigheter i annan stat

En eventuell olycka på anläggningarna har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

Kontaktvägar

Uppdaterade kontaktvägar gentemot Sekab ska alltid finnas på SOS centralen. Sekab har en beredskapsplan för nödläge.

Detaljinformation

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen tillhandahålls på plats av företaget i särskild iordningställda planer.

Nouryon Functional Chemicals AB

I verksamhetens detaljerade insatsplan finns information om anläggningen och de ämnen som hanteras. Vidare finns ritningar och beskrivningar för hur företaget har förberett för en eventuell räddningsinsats.

Geografiskt läge

Området begränsas mot samhället av ett taggtrådsföretsett industristaket. Den omgivande marken är kuperad.

I nordlig riktning längst in i Örnsköldsviksfjärden ligger de centrala delarna av Örnsköldsviks stad. I östlig riktning finns tätorterna Järved och Bonäset. Tätorterna Sund, Gene och Skidsta finns i sydlig riktning och i västlig riktning finns tätorterna Hörnett och Svedjeholmen. Avståndet till närmaste bebyggelse är ca 400 m.

Verksamhet

Vid anläggningen produceras cellulosaderivat vars huvudsakliga användningsområde är som förtjockningsmedel i vattenbaserade färger och i olika typer av byggprodukter. Slutprodukten är inte klassad som farligt ämne.

Följande ämnen utgör grund för klassning av anläggningen:

- Etylenoxid: Kondenserad gas, brandfarlig och giftig
- Etylklorid: Kondenserad gas, brandfarlig och hälsoskadlig
- Metylklorid: kondenserad gas, brandfarlig och hälsoskadlig
- Natriumhydroxid: Frätande

Risker

Risker som identifierats i anläggningens riskanalys är:

- Brand utan utveckling av giftiga ämnen
- Brand med utveckling av giftiga ämnen
- Utsläpp av giftiga ämnen utan brand
- Cisternläckage

Räddningsinsats

Räddningstjänsten har förmåga att efter framkomst till skadeplatsen påbörja livräddande insats alternativt begränsande skadeavhjälpande åtgärder vid händelse av insats tills förstärkande enheter anländer. Därefter har räddningstjänsten förmåga att leda och genomföra fortsatt insats som avser att hantera utflöde av kemikalier, begränsning av brandspridning och brandsläckning med skum. Hanteringen av skadeavhjälpande åtgärder sker i samverkan med samverkande organisationer och företagsledningen för Nouryon Functional Chemicals AB.

Nouryon Functional Chemicals AB har ett antal tekniska skyddsåtgärder, t.ex tryckavlastning, invallningar, sprinkler och automatiska brandlarm.

Vattenförsörjning sker från brandposter i området samt vid behov utav mobila vattenpumpar. Möjlighet att omhänderta förorenat släckvatten finns i invallningar inom anläggningen. Miljöenheten och Kommunens kommunala vattenbolag (MIVA) larmas med automatik vid utsläpp av farligt ämne.

Samverkan

Företagets organisation är i möjligaste mån anpassad för att passa räddningstjänstens lednings-

och stabsorganisation. Vid en större händelse upprättas ledningsplats där representanter från verksamheten, MIVA, miljöenheten, polis och sjukvård kan samverka.

Företaget har tecknat avtal med andra företag för exempelvis omhändertagande av kemikalier, brandfarlig vara och släckvatten.

Varning och information till allmänheten

Nouryon Functional Chemicals AB har tillsammans med Aditya Birla och Sekab upprättat information till allmänheten om Domsjö industriområde. Informationen finns publicerad på Örnsköldsviks kommuns hemsida samt på Nouryon Functional Chemicals AB hemsida.

Företaget har rutiner för hur allmänheten ska varnas vid en eventuell olycka. Förberedda fax finns för att varna omkringliggande verksamheter. Först och främst kan varning av allmänheten ske med hjälp av räddningstjänsten som aktiverar samhällets varningssignal "Viktigt meddelande".

Underrättelser till myndighet i annan stat

En eventuell olycka på anläggningarna har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

Kontaktvägar

Uppdaterade kontaktvägar gentemot Nouryon Functional Chemicals AB ska alltid finnas på SOS centralen. Nouryon Functional Chemicals AB har en beredskapsplan för nödläge.

Detaljinformation

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen tillhandahålls på plats av företaget i särskild iordningställda planer.

Metsä Board Sverige AB

I verksamhetens detaljerade insatsplan finns information om anläggningen och de ämnen som hanteras. Vidare finns ritningar och beskrivningar för hur företaget har förberett för en eventuell räddningsinsats.

Geografiskt läge

Husums fabrik återfinns på halvön Rågön, som i väster avgränsas av en havsvik i vilken Husån och Gideälven mynnar. Öster och söder om halvön finns endast enstaka skär som avskärmar halvön från öppet hav. Avstånd till närmaste bebyggelse är ca: 200m

Verksamhet

Metsä board Sverige AB produceras barrveds- och lövvedsmassa för avsalu och för egen kartongproduktion och bestruken kartong för avsalu.

Följande ämnen utgör grund för klassning av anläggning:

- Gasol: Kondenserad gas, brandfarlig
- Väteperoxid: Oxiderande och frätande

Risker

Risker som har identifierats i anläggningens riskanalys är:

- Läckage av ämnet väteperoxid
- Läckage av ämnet gasol
- Brand utan utveckling av giftiga ämnen
- Brand med utveckling av giftiga ämnen
- Explosion (Bleve)

Räddningsinsats

Räddningstjänsten har förmåga att efter framkomst till skadeplatsen påbörja livräddande insats alternativt begränsande skadeavhjälpande åtgärder vid händelse av insats tills förstärkande enheter anländer. Därefter har räddningstjänsten förmåga att leda och genomföra fortsatt insats som avser att hantera utflöde av kemikalier, begränsning av brandspridning och brandsläckning med skum. Hanteringen av skadeavhjälpande åtgärder sker i samverkan med samverkande organisationer och företagsledningen för Metsä board Sverige AB.

Metsä board Sverige AB har ett antal tekniska skyddsåtgärder, t.ex tryckavlastning, invallningar, sprinkler och automatiska brandlarm.

Vattenförsörjning sker från brandposter i området samt vid behov utav tankfordon. Möjlighet att omhänderta förorenat släckvatten finns i invallningar inom anläggningen. Miljöenheten och Kommunens kommunala vattenbolag (MIVA) larmas med automatik vid utsläpp av farligt ämne.

Samverkan

Företagets organisation är i möjligaste mån anpassad för att passa räddningstjänstens lednings- och stabsorganisation. Vid en större händelse upprättas ledningsplats där representanter från verksamheten, MIVA, miljöenheten, polis och sjukvård kan samverka. Företaget har tecknat avtal med andra företag för exempelvis omhändertagande av kemikalier, brandfarlig vara och släckvatten.

Varning och information till allmänheten

Metsä board Sverige AB har genomfört en informationskampanj till allmänheten och verksamheter i närområdet. Denna information har dels varit skriftlig, dels genom informationstillfällen för allmänheten. Informationen innefattar bland annat vilka risker som finns på företaget, hur företaget arbetar för att förebygga olyckor samt hur allmänheten ska upptäcka och agera vid en eventuell olycka.

Metsä har rutiner för hur allmänheten ska varnas vid en eventuell olycka. Först och främst kan detta genomföras med hjälp av räddningstjänsten som aktiverar samhällets varningssignal "Viktigt meddelande".

Underrättelser till myndighet i annan stat

En eventuell olycka på anläggningarna har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

Kontaktvägar

Uppdaterade kontaktvägar gentemot Metsä Board Sverige AB ska alltid finnas på SOS centralen. Metsä Board Sverige AB har en beredskapsplan för nödläge.

Detaljinformation

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen tillhandahålls på plats av företaget i särskild iordningställda planer.

Kemira Kemi AB

I verksamhetens detaljerade insatsplan finns information om anläggningen och de ämnen som hanteras. Vidare finns ritningar och beskrivningar för hur företaget har förberett för en eventuell räddningsinsats.

Geografiskt läge

Husums fabrik återfinns på halvön Rågön, som i väster avgränsas av en havsvik i vilken Husån och Gideälven mynnar. Öster och söder om halvön finns endast enstaka skär som avskärmar halvön från öppet hav.

Verksamhet

Verksamheten innebär att natriumkloratlösning lossas från tankfartyg till tank. Lösningen distribueras via rörledningar från tanken till Metsä fabrik där den används för produktion av kloridioxid vilket nyttjas som blekmedel i Metsäs produktionsprocess. Personal från Metsä sköter lossning och processövervakning samt rutinunderhållsarbeten.

Följande ämnen utgör grund för klassning av anläggning:

- Natriumklorat, Oxiderande (brandunderstöjande)

Risker

Risker som har identifierats i anläggningens riskanalys är:

- Läckage av ämnet natriumklorat
- Tankhaveri
- Explosion/okontrollerat sönderfall i lagertank

Räddningsinsats

Räddningstjänsten har förmåga att efter framkomst till skadeplatsen påbörja livräddande insats alternativt begränsande skadeavhjälpare åtgärder vid händelse av insats tills förstärkande enheter anländer. Därefter har räddningstjänsten förmåga att leda och genomföra fortsatt insats som avser att hantera utflöde av kemikalier, begränsning av brandspridning och brandsläckning med skum. Hanteringen av skadeavhjälpare åtgärder sker i samverkan med samverkande organisationer och företagsledningen för KEMIRA.

KEMIRA har ett antal tekniska skyddsåtgärder, t.ex tryckavlastningar och invallningar.

Vattenförsörjning sker från brandposter i området samt vid behov utav tankfordon. Möjlighet att omhänderta förorenat släckvatten finns i invallningar inom området. Miljöenheten och Kommunens kommunala vattenbolag (MIVA) larmas med automatik vid utsläpp av farligt ämne.

Samverkan

Företagets organisation är i möjligaste mån anpassad för att passa räddningstjänstens lednings- och stabsorganisation. Vid en större händelse upprättas ledningsplats där representanter från verksamheten, MIVA, miljöenheten, polis och sjukvård kan samverka.

Varning och information till allmänheten

KEMIRA har genomfört en informationskampanj till allmänheten och verksamheter i närområdet. Denna information har dels varit skriftlig, dels genom informationstillfällen för allmänheten. Informationen innefattar bland annat vilka risker som finns på företaget, hur företaget arbetar för att förebygga olyckor, samt hur allmänheten ska upptäcka och agera vid en eventuell olycka.

KEMIRA har rutiner för hur allmänheten ska varnas vid en eventuell olycka. Först och främst kan detta genomföras med hjälp av räddningstjänsten som aktiverar samhällets varningssignal "Viktigt meddelande".

Underrättelser till myndighet i annan stat

En eventuell olycka på anläggningarna har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

Kontaktvägar

Uppdaterade kontaktvägar gentemot Kemira Kemi AB ska alltid finnas på SOS centralen. Kemira Kemi AB har en beredskapsplan för nödläge.

Detaljinformation

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen tillhandahålls på plats av företaget i särskild iordningställda planer.

Almer Oil & Chemical Storages Ab

I verksamhetens detaljerade insatsplan finns information om anläggningen och de ämnen som hanteras. Vidare finns ritningar och beskrivningar för hur företaget har förberett för en eventuell räddningsinsats.

Verksamhet

Almer Oil & Chemical Storages anläggning i Örnsköldsvik är belägen på fastigheterna Hörnett 50:1 och Örnsköldsvik 2:5 inom Örnsköldsviks hamn. Almer Oil & Chemical Storages huvudsakliga verksamhet består av lagring av petroleum- och kemiska produkter i cisterner för kundernas räkning. Produkterna levereras till och från anläggningen med antingen fartyg eller tankbil. Det finns även möjlighet att lasta och lossa ämnen från tåg, men detta är inget som sker för tillfället inom Almer Oil & Chemical Storages verksamhet i Örnsköldsvik.

Risker

Initialt beaktades alla risker inom verksamheten utifrån ett processflöde och där samtliga processer som kan ge upphov till allvarliga kemikalieolyckor analyserades. De processteg som identifierades och analyserades var:

- Lossning från fartyg
- Lossning från fordon
- Lagring
- Intern produktförflyttning
- Lastning till fartyg
- Lastning till fordon
- Rengöring av cistern
- Försörjningssystem

Räddningsinsats

Räddningstjänsten har förmåga att efter framkomst till skadeplatsen påbörja livräddande insats alternativt begränsande skadeavhjälpande åtgärder vid händelse av insats tills förstärkande enheter anländer. Därefter har räddningstjänsten förmåga att leda och genomföra fortsatt insats som avser att hantera utflöde av kemikalier, begränsning av brandspridning och brandsläckning med skum. Hanteringen av skadeavhjälpande åtgärder sker i samverkan med samverkande organisationer och företagsledningen för Almer Oil & Chemical Storages.

Almer Oil & Chemical Storages har ett antal tekniska skyddsåtgärder, t.ex i form av överfyllnadslarm, invallningar, brandlarm samt avtal med SMC.

Vattenförsörjning sker från brandposter i området samt vid behov av tankfordon. Möjlighet att omhänderta förorenat släckvatten finns i invallningar inom anläggningen.

Miljöenheten och Kommunens kommunala vattenbolag (MIVA) larmas med automatik vid utsläpp av farligt ämne.

Samverkan

Företagets organisation är i möjligaste mån anpassad för att passa räddningstjänstens lednings- och stabsorganisation. Vid en större händelse upprättas ledningsplats där representanter från verksamheten, MIVA, miljöenheten, polis och sjukvård kan samverka.

Företaget har tecknat avtal med andra företag för exempelvis omhändertagande av kemikalier, brandfarlig vara och släckvatten.

Varning och information till allmänheten

Vd upprättar i samråd med beredskapsgruppen information till anställda, allmänhet och massmedia avseende nödlägets utveckling, åtgärder mm.

Utsändande av varningsmeddelande till allmänheten (VMA), vid svåra nödlägen, beslutas och utförs av räddningstjänsten och/eller polischef.

Underrättelse till myndighet i annan stat

En eventuell olycka på anläggningarna har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige

Kontaktvägar

Uppdaterade kontaktvägar gentemot Almer Oil & Chemical Storages Ab ska alltid finnas på SOS centralen. Almer Oil & Chemical Storages Ab har en beredskapsplan för nödläge.

Detaljinformation

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen tillhandahålls på plats av företaget i särskild iordningställda planer.

Allmänheten

Om det finns överhängande risk för att en olycka ska inträffa, eller att olyckan redan skett kan allmänheten behöva varnas eller informeras. Information ges om vad som hänt och vad man ska göra.

Viktigt meddelande till allmänheten

Om stora grupper människor behöver nås samtidigt med viktig information kan systemet för Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA) användas. Det finns två typer av meddelanden: varnings- och informationsmeddelanden. VMA är ett utomhuslarm som med hjälp av tyfoner varnar vid fara. Larmet används till exempel vid gasutsläpp, större bränder och andra olyckor som berör allmänheten. Mer information om detta finns bland annat på vår hemsida; www.ornskoldsvik.se

Varningsmeddelande sänds omedelbart på begäran av räddningsledare eller myndighet och företag i situationer då omedelbar risk bedöms föreligga för skada på liv, egendom eller i miljö.

Informationsmeddelande sänds, dock utan krav på omedelbarhet, på begäran av räddningsledare eller myndighet och företag för att förebygga och begränsa skador på liv, egendom eller i miljö.

Utomhussignal sänds från Kommunens alarmeringscentral (KAC) eller SOS på begäran av räddningsledare, myndighet eller företag (om tillstånd för detta beviljats i förväg) då omedelbar risk bedöms föreligga för skada på liv, egendom eller i miljö.

Beslut om att sända varningsmeddelande och eventuellt använda utomhussignalen tas bland annat av räddningsledaren. Ett VMA ska alltid kompletteras med ett pressmeddelande där ytterligare information finns.

Innehåll i Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA)

Ett VMA-meddelande ska vara kortfattat och tydligt samt innehålla uppgifter om plats, händelse, risk, uppmaning, område, på begäran av och avsändare.

Åtgärder

När VMA-signalen ljuder ska du omedelbart gå inomhus samt stänga dörrar, fönster och om möjligt ventilation. Lyssna på lokalradio eller läs på text-tv. Information ska även finnas på respektive företags hemsida.

När faran är över ljuder en 30 sekunders sammanhängande signal.

Tyfonerna testas första helgfria måndagen i mars, juni, september och december klockan 15.00.

Räddningsinsats

Räddningstjänsten Örnsköldsvik arbetar med att förebygga att olyckor inträffar. Genom att förbereda oss på lämpligt sätt ska konsekvenserna om olyckan ändå inträffar hanteras på bästa sätt.

Före

Genom en kombination av tillsyn enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor och tillsyn enligt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor kommer det att skapas ett forum för att utveckla samverkan mellan företagen och Räddningstjänsten Örnsköldsvik. Målet för båda parter är en säker verksamhet utan tillbud eller olyckor. Om en händelse trots allt inträffar ska denna kunna hanteras på ett snabbt och effektivt sätt för att minimera skador för människor, miljö och egendom. Det är därför viktigt att företaget har en väl inövad organisation, utbildning och tillgänglig utrustning för att själva kunna utföra omedelbara åtgärder för att förhindra och begränsa skadan.

Anställda inom Räddningstjänsten Örnsköldsvik genomför orienteringar på objekten och i omgivningarna för ökad objektskänning. För utalarmering finns ett antal larmplaner som stöd. Exempelvis föreslås vid större utsläpp farligt ämne:

- närmaste räddningsenhet som livräddande enhet
- andra räddningsenheten som rök-/kemdykarförstärkning
- kemresurs med kemcontainer för kemdykning (MSB)
- ledningsenheter.

Ytterligare enheter samt polis och ambulans larmas efter behov.

Under

Själva insatsen utförs enligt Räddningstjänstens Örnsköldsviks grundläggande ledningsdoktrin baserat på vilka förutsättningar som gäller såväl på olycksplatsen som i länet i övrigt vid den enskilda tidpunkten. Taktik och metod väljs för att på ett optimalt sätt kunna nyttja de resurser som finns att tillgå i förhållande till händelseutvecklingen.

Avslutande av räddningstjänstinsats

När de fyra kriterierna för räddningstjänst (SFS 2003:778) enligt nedan inte längre uppfylls ska räddningstjänsten avslutas och ärendet kan lämnas över till ägare/nyttjanderättshavare eller dennes representant.

- behov av ett snabbt ingripande,
- det hotade intressets vikt,
- kostnaderna för insatsen,
- omständigheter i övrigt.

Enligt lag om skydd mot olyckor (SFS 2003:778) 3 kap 9 § är en räddningsinsats avslutad när räddningsledaren fattar beslut om detta. Beslutet skall redovisas skriftligt och innehålla uppgifter om vem som fattade beslutet, tidpunkt när beslutet fattades samt eventuellt behov av bevakning eller restvärde.

Efter

I lag om skydd mot olyckor (SFS 2003:778) 3 kap 10 § återfinns krav på att kommunen efter avslutad insats i skälig omfattning ska klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen genomförts. Räddningstjänsten Örnsköldsvik avser att använda dessa olycksförloppsutredningar som en del i vårt kvalitetssäkringsarbete.

Kontaktvägar

Brand och Säkerhet Räddningstjänsten Vikingagatan 38 891 38 Örnsköldsvik Vxl 0660–88 000 alt 0660–78750 www.ornskoldsvik.se
Örnsköldsviks kommun 891 88 Örnsköldsvik Vxl. 0660–88 000 www.ornskoldsvik.se
Aditya Birla Domsjö Fabriker AB 891 86 Örnsköldsvik Vxl. 0660–275600 www.domsjo.adityabirla.com
Sekab Biofuels&Chemicals AB Box 286 891 26 Örnsköldsvik Vxl. 0660-793 00 www.sekab.com
Nouryon Functional Chemicals AB Hörneborgsvägen 11 891 26 Örnsköldsvik Vxl. 0660-755 00 www.nouryon.com
Metsä Board Sverige AB 896 80 Husum Vxl. 0663 – 18 000 www.metsaboard.com
Kemira Kemi AB Box 902 252 32 Helsingborg Vxl 042- 17 10 00 www.kemira.com/sv/foretag
Almer Oil & Chemical Storage Ab Cisternvägen 28 806 47 Gävle Vxl. 026 66 56 50 www.almeroil.se